

Leikkikaluista

Leikkikalut voidaan jakaa kahteen Lpäämuotoon; sellaisiin, jotka on tehty varta vasten leluiksi ja sellaisiin, jotka eivät ole tarkoitettuja leluiksi. Jälkimmäisten on huomattu olevan lapsista hausempia - eivätkä ainoastaan sen vuoksi, että niillä leikkiminen on kiellettyä, vaan siksi että ne todella käytännössä ovat hausempia.

Kerrotaan että lelualalla on viime vuosina tapahtunut suuria muutoksia. Lastenhuoneesta tulee karkoittaa kaikki ne lelut, joita ei voida pestä, jotta ne eivät kerää itseensä tomua ja bakteereja. Lapsille suositellaan erityisesti erilaisia sileitä ja keveitä leluja kuten helistimiä, palloja ja nukkeja, jotka on valmistettu selluloidista. Tästä materiaalista valmistettu, jopa toistakymmentä markkaa maksava helistin otetaan ihastuneena vastaan ja sitä heilutellaan jonkin aikaa, kunnes se joko katkeaa tai muutoin jää huomiota vailla. Saman ilmiön voi huomata selluloidinukessa; kädet eivät edes heilu joten sillä ei juuri voi tehdä yhtään mitään vaikka onkin hygieeninen kapine.

Mutta kun lapsille annetaan vaikkapa pari markkaa maksava muki, joka on tehty alumiinista, emalista tai läkkilevystä - sillä voi tehdä vaikka mitä. Eikä sitä tarvitse edes ostaa, koska sellainen löytyy keittiön kaapista. Mukia voi heiluttaa, sillä voi koputtaa lattiaa, siihen voi kerätä vanhoja nappeja ja helistää tai kaataa koko sisällön lattialle ja aloittaa alusta. Jos mukeja löytyy kaksi, niitä voi heilutella vastustusten ja jos mukaan otetaan pieni kattilan kansi avuksi, syntyy ihanteelliseksi kuvattu helinä. Kanteen voi sitoa myös vaikkapa tinalusikoita tai ruokaliinalle tarkoitettua renkaan, ja näin lelua saa uudistettua kilistintä.

Tyhjät rullat ovat hyviä leluja siksi, että koloon voi koittaa työntää pikkuista etusormea. Samoin lyijykynän hatulla voi painaa sormeen perin hauskoja renkaanjälkiä. Isommat lapset voivat istua pitkiäkin aikoja asetellessaan lyijykynää takaisin hattuun. Mittanauhoja taas voi purkaa rajattomasti pienestä kääröstä, kiertää jälleen kokoon ja taas purkaa ja purkaa. Sanoetaan, että ylikuonnollisen mielenkiintoinen on sellainen mittanauha joka omalla voimallaan lennähtää takaisin omaan koteloonsa kun nauhan päästä laskee irti.

Lasten leikkikaluksi tarkoitettu pieni kipsistä tehty sika, joka on maalattu vaaleanpunaiseksi. 1890-1898. Satakunnan museo, Jusélius-kokoelma. www.finna.fi

Kaikki nämä lelut voidaan pestä eivätkä ne kerää pölyä. Vanhimmat alkuperäisimmiksi kerrotut lelut ovat tätä samaa tyyppiä joilla leikitään siksi että ne sopivat leluiksi, eikä sen vuoksi että ne on tehty leluiksi - eli kivet, kävyt ja puunpalaset. Niiden viehätyskseen voidaan laskea se, että käyttömahdollisuudet ovat rajattomat. Ne kelpaavat eläimiksi, juniksi, lautasiksi, leiviksi, lapsiksi, kirjoiksi ja miksi vain, aina tarpeen mukaan kuten on laita muidenkin luonnostaan leikkikaluiksi otettujen esineiden kanssa.

Kehittyneimpinä muotoina em. leluista voidaan pitää kahvimyllyjä, huhmareita ja muita talouskaluja. Lapset toimivat mielellään kotiapulaisen apuna kahvimyllyn vääntämisessä. Hauskoja kapineita voivat olla myöskin kompassit, joiden kanssa voi eksyä vaikkapa hevoshakaan ja löytää jälleen kotiin. Tai vihellysperit, joita ohjeistetaan antamaan ystävällisesti muiden ihmisten lapsille, sillä niissä on korvia vihlovan kimakka ääni.

Maria Puputti [Kotiliesi:1925:22]